

۲۰۸۲۱۷۱
۹۸, ۱۱, ۱۵

«به نام خداوند جان و خرد»

صد پرسمان حقوقی

مؤلف

علی محمد خانلو

با مقدمه دکتر بهرام بهرامی

قاضی پیشین دیوان عالی کشور

عضو هیأت علمی دانشگاه و وکیل دادگستری

مؤسسه فرهنگی هنری انتشاراتی

نگاه بینه

سرشناسه: صدری خانلو، علی، ۱۳۴۸-

عنوان قراردادی: ایران. قوانین و احکام

Iran. Laws, etc

عنوان و نام پدیدآور: صد پرسمان حقوقی/مؤلف علی صدری خانلو؛ با مقدمه بهرام بهرامی.

مشخصات نشر: تهران، نگاه بینه، ۱۳۹۸

مشخصات ظاهری: ۱۱۴ص

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۹۴۴-۴۱-۷

وضعیت فهرست‌نویسی: فیفا

موضوع: حقوق -- ایران -- پرسش‌ها و پاسخ‌ها

موضوع: Law -- Iran -- Question and answers

شناسه جزوده: بهرامی، بهرام، ۱۳۳۸ -، مقدمه‌نویس

رده‌بندی کنگره: K4H68

رده‌بندی دیویی: ۳۴۹

شماره کتاب‌شناسی: ۶۰۳۵۱۷

مؤسسه فرهنگی و علمی انتشاراتی نگاه بینه

خیابان انقلاب - خیابان ۱۲ فروردین - پلاک ۲۵۵ - واحد ۴ - تلفن: ۶۶۴۹۲۹۳۳-۶۶۴۱۴۲۵۵

«صد پرسمان حقوقی»

مؤلف: علی صدری خانلو

نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۸

تیراژ: ۵۰۰ نسخه

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: پژواک

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۹۴۴-۴۱-۷

قیمت: ۲۵۰۰۰ تومان

کلیه حقوق این اثر برای ناشر محفوظ است.

فهرست مطالب

۱۶	مقدمه دکتر بهرام بهرامی
۱۹	مقدمه مؤلف
۲۱	سؤال ۱- دادخ است جلب ثالث به چند جهت یا هدف و انگیزه توسط طرفین پرونده مطرح می شود؟
۲۲	سؤال ۲- صلاحیتی از عسر و حرج چه نوع طلاق است؟
۲۳	سؤال ۳- آیا تاجر ورشکسته ای می تواند بعنوان داور انتخاب کرد؟
۲۳	سؤال ۴- طرفین دعوی در مراجع حقوقی و کیفری چند وکیل می توانند انتخاب نمایند؟
۲۴	سؤال ۵- تفاوت و اشتراکات زیردستی سه دعوی تصرف عدوانی، ممانعت از حق و مزاحمت چیست؟
۲۶	سؤال ۶- اگر به هر دلیلی معامله اول منجر شود تکلیف معاملات بعدی چه می شود؟ به عبارت دیگر آیا می توان معاملات بعدی را مصداق تلف حکمی بدانیم و مالک، حق استرداد عین مبیع را نداشته باشد و فقط حق مطالبه خسارت از معامله کننده اول داشته باشد؟
۲۷	سؤال ۷- بانکها و ادارات و شرکتهای دولتی و خصوصی و حتی مردم در قبال تسهیلاتی که می دهند بابت تضمین آن یک فقره مبیاعه نامه سفید برداشته نام می گیرند و به محض اینکه بدهکار بدهی خویش را پرداخت نمی کند ملک بدهکار را بنام خود سند تنظیم می کنند، آیا چنین عملی قانونی است؟ آیا باطل است؟ می تواند سند انتقالی را باطل کند؟
۲۹	سؤال ۸- در متن قراردادی در یکی از مواد در قسمت حل اختلاف آمده: در صورت اختلاف در تفسیر مفاد قرارداد کمیته ای مرکب از آقای الف بعنوان نماینده کارفرما و آقای ب بعنوان نماینده پیمانکار و آقای ج بعنوان مرضی الطرفین موضوع را حل و فصل می نمایند و در صورت عدم توافق مراتب از طریق مراجع قانونی قابل پیگیری خواهد بود. آیا این شرط داوری است؟ اعضای کمیته بعنوان داور طرفین، نظریه داده اند. آیا این نظریه قابل ابطال است؟
۳۰	سؤال ۹- علی به نمایشگاه ماشین پدر دوستش حسن مراجعه و در نبود پدرش خطاب به وی بطور شفاهی یکی از ۱۰ دستگاه پژو ۴۰۵ موتور آلمان به رنگ سفید را خریداری و ۳۰ درصد مبلغ را در ابتدا پرداخت و قرار بر این می شود مابقی طی

	دو ماه آینده پرداخت گردد. فردای آن روز علی برای تفریح به پیشنهاد دوستش یکی از ماشین ها را تحویل و به رانندگی علی با هم همسفر می شوند که زمان برگشت وسیله با مانعی در مسیر برخورد و سپر ماشین صدمه می بیند. حال سؤال این است: الف- وضعیت عقد چگونه است و اگر صحیحاً واقع شده در فرضی که ایجاد خسارت ناشی از قصور حسن بوده آیا حسن می تواند اقاله یا فسخ نماید؟ به چه نحو؟ ب- به فرض اینکه مقصر ورود خسارت علی باشد آیا حسن می تواند آن را مطالبه کند؟
۳۳	سؤال ۱۰- دو نفر از مدیران شرکت مبادرت به صدور چک بلامحل نمودند. الف- آیا مسئولیت کیفری و حقوقی دارند؟ ب- اگر چک بنبه کیفری نداشته باشد باز صادرکنندگان با صاحب حساب در قبال دارنده چک مسئولیت تضامنی دارند؟ ج- اگر دو نفر از صاحب مشترک خود، چک صادر نمایند در قبال دارنده چک مسئولیت تضامنی دارند؟
۳۵	سؤال ۱۱- اگر کسی ممنوع المعامله باشد آیا دگانه می تواند نسبت به معاملات قبل از تاریخ ممنوع المعامله شدن که به صورت رسمی صورت گرفته، حکم به تنظیم سند رسمی (برای ملک یا زمین و ...) معامله مذکور بدهد یا نه؟
۳۶	سؤال ۱۲- تفاوت دعوای خلع ید و تصرف عدوانی چیست؟
۴۰	سؤال ۱۳- آیا علامت تجاری ثبت شده توسط اداره کل مالکیت معنوی (اداره ثبت علائم تجاری) قابل ابطال است؟ شرایط ابطال علامت چیست؟ رجوع صالح برای ابطال آن کجاست؟
۴۱	سؤال ۱۴- پس از فسخ قرارداد مشارکت، وضعیت حقوقی قراردادهای پیش دروش چگونه خواهد بود؟
۴۲	سؤال ۱۵- چگونه می توان دعوای رفع مزاحمت و رفع ممانعت از حق را اثبات کرد؟
۴۵	سؤال ۱۶- الف- چطور خسارت افت قیمت را در تصادفات خودرو بگیریم؟ ب- هزینه مربوط به انتقال خودرو به پارکینگ به عهده کیست؟ ج- آیا راننده مقصر بدون دریافت رضایت می تواند خودروی خود را از پارکینگ ترخیص کند؟ د- با توجه به اینکه راننده مقصر فاقد گواهینامه بوده، آیا می توان از وی در محاکم قضایی شکایت کرد؟

	ه- آیا دریافت خسارت از بیمه به منزله رضایت مقصر و بلا اثر شدن شکایت ائت خودرو خواهد بود؟ و- اگر خودرو توقیف نباشد، چطور می‌توان خسارت وارده را از مقصر دریافت کرد؟
۴۶	سؤال ۱۷- بنده مبلغی پول به کسی دادم، در عوض اینکه خانه‌ای که در آن زندگی می‌کند را به من رهن دهد و من دوباره خانه را به او اجاره دهم. آیا این کار صحیح است؟
۴۷	سؤال ۱۸- نخل چیست؟ فرق نخله و اجرت المثل چیست؟
۴۸	سؤال ۱۹- آیا دج شرط وجه التزام در قرارداد خصوصی وکیل با موکل تخلف محسوب شده و آن را مشمول ماده ۳۴ قانون وکالت قرار می‌دهد؟ به عنوان مثال وکیل در قرارداد خصوصی موکل، بندی در قرارداد قرار می‌دهد که بعد از تحقق نتیجه مورد توافق، بایماند است الوکاله از تاریخ صدور حکم به نفع موکل باید پرداخت شود وگرنه از تاریخ صدور حکم، روزانه مبلغی به اصل حق الوکاله تعلق می‌گیرد.
۴۹	سؤال ۲۰- در یک قرارداد پیماندار، در یکی از بندهای قرارداد، شرطی با این محتوی قرار داده شده است: «در صورت بروز هر گونه اختلاف در مفاد قرارداد اعم از تعبیر و تغییر یا اجرای آن طرفین متعهد می‌شوند که سعی در صلح و سازش خارج از دادگاه نمایند و در صورت لزوم نظر مقام ذیصلاح قضایی ملاک اعتبار خواهد بود». در یکی دیگر از بندها اسم شخص خاصی به عنوان داور مرضی الطرفین اعلام شده است. داور نیز تمام اوراق قرارداد را تحت عنوان داور امضاء نموده است. حال در صورت حدوث اختلاف داور صالح است یا دادگاه؟
۵۰	سؤال ۲۱- اگر یک دانگ پلاکی، وقف باشد در فرض غیرقابل اقرار بودن، آیا نسبت به آن ملک تقاضای فروش می‌توان نمود یا خیر؟
۵۱	سؤال ۲۲- منظور از جلسه اول رسیدگی چیست؟
۵۲	سؤال ۲۳- آیا صدور قرار رد دادخواست به علت عدم تودیع تأمین وفق ماده ۱۰۰ قانون آئین دادرسی مدنی قابل اعتراض است؟
۵۳	سؤال ۲۴- خانمی مهریه اش را از طریق اجرای ثبت اقدام کرده و شوهر را ممنوع الخروج کرده است. شوهر دادخواست اعسار از محکوم به به دادگاه خانواده تقدیم کرده با توجه به نسخ قانون اعسار سال ۱۳۱۳ و با توجه به اینکه در قانون نحوه اجرای محکومیت‌های مالی از اعسار از اجرائیه ثبتی سکوت شده و نام قانون اجرای محکومیت‌هاست، اعلام نظر فرمایید دادگاه صلاحیت رسیدگی به این دعوا را دارد؟

سؤال ۸۲- آیا ماده ۱۹ لایحه قانونی استقلال قانون وکلای دادگستری مصوب ۱۳۳۳، ماده ۳۲ قانون وکالت مصوب ۱۳۱۵ را نسخ ضمنی کرده است؟	۹۷
سؤال ۸۳- آیا ارائه قرارداد مالی در خصوص حق الوکاله به محکمه الزامی است؟	۹۸
سؤال ۸۴- شخصی فرضاً ۵ دستگاه آپارتمان نوساز را با بیعنامه عادی منتقل می کند و سپس کل ساختمان را بنفع شرکت سهامی خاص الف (که ثبت شده اما شرکت کاغذیست) در رهن بانک قرار می دهد و در واقع مبلغ وام را شخصاً دریافت می کند و سپس ۵ واحد دیگر را با بیعنامه عادی منتقل می کند. نظرتون در خصوص دعوی ابطال سند رهنی چیست؟ آیا پرونده مشابه داشته اید؟ نتایجاً همه خریداران حکم الزام به تنظیم سند با فک رهن اخذ کرده اند لیکن توان پرداخت ندارند.	۱۰۰
سؤال ۸۵- شرایط چک، مشمول صدور اجرائیه برابر قانون چک الکترونیکی چیست؟	۱۰۱
سؤال ۸۶- در خصوص تفاوت احتمالی تعبیر «نقض حکم» و «فسخ حکم» که در استدلالات محاکم تجدیدنظر بعضاً دیده می شود، نظر خود را بنویسید.	۱۰۲
سؤال ۸۷- آیا زوج می تواند در مقابل دعوی مطالبه مهریه زوجه، دعوی متقابل تقسیط را مطرح کند؟	۱۰۲
سؤال ۸۸- عدم صلاحیت شورای حل اختلاف در صدور دستور موقت؛ به کدام استناد قانونی است؟ و مهم تر اینکه در مواردی که دعوی علی در صلاحیت شورا است، تکلیف تقاضای دستور موقت از حیث صلاحیت، ذاتی چیست؟ خاصه با توجه به الزام قانون آیین دادرسی مدنی به اقامه هر دو مورد در یک مرجع.	۱۰۴
سؤال ۸۹- آیا در دعوی افراز ملک مشاع، زوجه متوفی نیز باید طرف دعوی قرار بگیرد یا خیر؟ (با توجه به اینکه زوجه صرفاً از قیمت ملک ارث بردن از خود ملک)	۱۰۵
سؤال ۹۰- منظور عاقد از مهر غائب چیست؟	۱۰۵
سؤال ۹۱- شخصی در قالب وکالت بلاعزل کلیه اختیارات در رابطه با اموال غیر منقول مورثی خود را به شخصی می دهد. البته در واقع عقد لازم خارج وجود نداشته است. در ضمن حق انجام مورد وکالت بصورت مباشر توسط موکل در وکالت نامه ساقط شده است و تاکنون هم مورد وکالت انجام نشده است. آیا موکل می تواند این حق را از خود سلب کند؟ آیا موکل می تواند خود مورد وکالت را انجام دهد؟	۱۰۶
سؤال ۹۲- در قرارداد بیع شرط شده چنانچه هر یک از طرفین قرارداد پشیمان و آن را فسخ نماید باید پنج میلیون تومان پرداخت نماید. ماهیت شرط مزبور چیست؟ آیا امکان فسخ قرارداد با شرط مزبور ممکن وجود دارد؟	۱۰۷

سؤال ۹۳-	خانمی علیرغم بخشنامه رئیس قوه قضائیه دایر بر تعیین قیمت واقعی در مواردی که خواسته سکه طلا می باشد مهریه خود را که تعداد ۱۰۰۰ سکه می باشد با ثبت دادخواست و مقوم کردن آن به ۲۰۱۰۰۰۰۰۰ ریال مطالبه می کند و دادگاه آن را ثبت نموده و وقت رسیدگی تعیین می کند. خواهان در ستون خواسته تقاضای تأمین خواسته نیز می نماید و با معرفی یک ملک یک میلیاردی موفق به توقیف آن می گردد. آیا خوانده می تواند با توجه به بهای تقویمی خواسته یعنی حدود ۲۰ میلیون تومان با تودیع مبلغ بهای خواسته در صندوق دادگستری تقاضای رفع اثر از توقیف ملک مزبور نماید یا خیر؟
سؤال ۹۴-	اگر شخصی ابتدا ملکی را به موجب بیع شرط منتقل نماید و سپس همان ملک را به شخص دیگری منتقل نماید، وضعیت بیع شرط اول و بیع دوم چگونه است؟
سؤال ۹۵-	اگر مدت زنا ۳ سال باشد و بعد انقضای سه ماه، فروشنده به تعهدات خود عمل ننماید آیا شرط داوری منجز پابرجاست؟ سوال دیگر اینکه آیا تشکیل پرونده حقوقی یا کیسری پس از دادخواست با طرفین قرارداد، از موجبات رد داوری است؟
سؤال ۹۶-	آیا تشکیل جلسه و اخواهی توسط دادگاه الزامیست یا قاضی دادگاه می تواند با توجه به لایحه و اخواهی و بدون تشکیل جلسه رأی صادر نماید؟
سؤال ۹۷-	اگر بخواهیم بابت نفقه پسر بچه دادخواست بدهیم، تحت چه عنوانی از مادر وکالت بگیریم؟ و آیا مادر می تواند از طرف فرزند صغیرش مبادرت به طرح دعوی نفقه نماید؟
سؤال ۹۸-	شخص الف از شخص ب چکی دریافت نموده است. شخص ب فوت می کند. آیا شخص الف برای مطالبه وجه و تقدیم دادخواست ملزم به اخذ گواهی حصر وراثت می باشد؟
سؤال ۹۹-	نقل و انتقال ملکی که برای متهمی به عنوان وثیقه بازداشت شده و وضعیتی دارد؟ آیا ماده ۵۶ قانون اجرای احکام مدنی در این خصوص محل اثر است؟
سؤال ۱۰۰-	آیا دادگاه کیفری نسبت به خسارت تاخیر تادیه وارده به وجه مورد کلاهبرداری می تواند تصمیم بگیرد یا اینکه صرفاً نسبت به رد مال مکلف به تصمیم گیری است؟

مقدمه دکتر بهرام بهرامی

از ترحم تا مروت،

وز مدارا تا وفا،

هرچه را کردم طلب،

دیدم ز عالم رفته است.*

مودا «Muḍa» واژه‌ای ژاپنی و به معنی خودداری از اتلاف است و صرف منابع و انجام امور با کمترین هزینه را گویند. در واقع «مودا» خودداری از اسراف و تبذیر است. اسراف زیاده‌روی در هر آنچه مباح است و تبذیر زیاده‌روی در آنچه ممنوع و حرام می‌باشد. شناخت اتلاف، اسرافها و تبذیرها گام نخست در رشد و ارتقاء است.

گام دوم این است که بدانیم عدالت، آزادی و برابری (منع تبعیض) سه ضلع مثلث آسایش و آرامش و برگردان عملی اساسی در گیتی است و عملی نمودن مروت و مداراست. حد و مرز عدالت به آزادی و مساوات و مرز آزادی به عدالت و مساوات و مرز مساوات بی‌تردید عدالت و آزادی است. در زمان و نهاد و جامعه‌ای که یکی از این سه ضلعش مورد غفلت یا تجاوز قرار گیرد انتظار تعالی و ارتقاء و رشد، آرزویی بیش نخواهد بود.

گام سوم این است که بدانیم انسان به اندیشه و قضاوت زنا است. آراء و اندیشه‌ها و پاسخ به پرسمان‌ها، مطلق و قطعی نبوده و نیست. و بی‌شک قابل نقد و تحلیل و تفسیر و تقویم و هم قابل تغییر و تبدیل و تعدیل است. از سوی دیگر با توجه به تغییرات سریع و غیرقابل اجتناب در حوزه‌های مختلف و تعاریف و تفاسیر متفاوت و متعارض از پدیده‌های اجتماعی بی‌تردید نیاز به اجتماع و بهره‌گیری از خط‌کش و

به مسجد حرام است. چرا تصور می‌کنیم کلام الملوک، ملوک الکلام است. چرا فکر می‌کنیم یک دست صدا ندارد و با یک گل بهار نمی‌شود. حال آنکه در آیه شریف آمده است: «قُلْ إِنَّمَا أَعِظُكُمْ بِوَاحِدَةٍ أَنْ تَقُومُوا لِلَّهِ مِثْلَ خِزْفَةٍ» (سبا/۴۶)

چرا تصور می‌کنیم عمل به مثر قانون عین عدالت است. آیا یک بار بی‌عدالتی‌های ناشی از قانون را بازشماری کرده‌ایم. آیا تبصره ماده ۴۸ ق.آ.د.ک. عین عدالت است یا عین بی‌عدالتی!!

چرا تصور می‌کنیم قضاوت اقدامی از جانب قاضی است. حال آنکه قضاوت یک فرایند است که از تسریع‌گذاری شروع و از دفتر خدمات الکترونیک آغاز و وکیل، کارمند و کارشناس، نیروی نظامی، مدیر و رئیس و مأمور ابلاغ و همه و همه در آن نقش دارند و به یک تعبیر همه عالی شایسته جهنم‌اند.

از عدالت تا مساوات / از زمین و آسمان / از جوانی وز جوان / از صبا تا شام تیره / از زمستان وز بهار / از گل شبو و لاله / از دودن بوی باران / خنده‌ها و گریه‌های کودکانه / از پریدن از لب جوی / از ترحم تا مروءت / وز مدارا تا وفا / هر چه را کردم طلب / دیدم ز عالم رفته است!!

کتاب حاضر که توسط دوست و همکار فاضل جناب آقای علی صدری خانلو به رشته تحریر درآمده است، اثری است کاربردی و ارزشمند که مطالعه‌ی آن را به جامعه‌ی حقوقی کشور توصیه می‌نمایم.

دکتر بهرام بهرامی - پائیز ۱۳۹۸